

[כמבואר בעירובין (צא, ב) (מהרש"א)]. ועוד יש לפרש, שהספק הוא גם בכלים ששבתו בבית והוציאם בהיתר דרך מלבוש למבוי ופשט אותם (רש"י ושפת אמת, ראה להלן ד"ה מה).

מה חצר אף על גב דלא עירבו מתר לטלטל בכלו, שאף שאסור להכניס ולהוציא מן הבתים לחצר ומן החצר לבתים, מותר לטלטל בחצר כולה הפצים ששבתו בה. וכן מותר לטלטל בה כלים ששבתו בבית והוציאם בהיתר דרך מלבוש ופשט אותם (רש"י; בית מאיר שם, וביא"ל שעב, א ד"ה שם, בדעת תוס' בעירובין צא, ב ד"ה וכלים). ויש סובר, שאסור לטלטל בחצר שלא עירבה אלא ארבע אמות בלבד (ביא"ל שם, בשם אבן העזר בדעת הרשב"א בעבודת הקודש שער ג, קט), ויש מחמיר עוד, שכיון שחצר זו שייכת לכמה בני אדם, נחשב שבכל תזוזה מוציא מחצר לחצר, ולכן אסור לטלטל בה אפילו כמלוא נימה (בית מאיר שם, ורעק"א כאן, בדעת הריטב"א בעירובין עו, ב. וראה עוד חזו"א או"ח קד, כב).

או דילמא לא דמי לחצר וכו', שלחצר יש ארבע מחיצות גמורות, ואילו למבוי יש רק שלש מחיצות גמורות ובפתחה הפונה לרשות הרבים יש לחי או קורה בלבד, ורק אם עשו שיתופי מבואות תיקנו חכמים שיחשבו כמחיצה רביעית, אך אם לא עשו שיתופי מבואות ואין מוציאם מהחצרות למבוי, אינם נחשבים מחיצה, ואם כן דין המבוי ככרמלית שאסור לטלטל בה (ע"פ ריטב"א כאן, ותוס' עירובין צא, ב ד"ה וכלים).

דרבי אליעזר שמותי הוא - מנודה הוא, שנידוהו חכמים על שלא ביטל דעתו לדעת הרוב בענין 'תנור של עכנאי' [ראה ב"מ (נט א-ב)], ולפיכך אין הלכה כמותו (רש"י בפירוש ראשון). ועוד יש לבאר [על פי הירושלמי (תרומוה, ב) ש'שמותי' פירושו שהיה מתלמידי בית שמאי, שאין הלכה כמותם (רש"י בפירוש שני; וכ"כ תוס', רשב"א וריטב"א, ועי' רשב"א וריטב"א שהקשו על הפירוש הראשון, שאין זה מסתבר שמחמת שנידוהו לא תהיה הלכה כמותו). ואף שהיו לבית שמאי תלמידים רבים, רבי אליעזר בלבד נקרא 'שמותי', משום שאמרו במסכת סוכה (כז, ב) שמעולם לא אמר רבי אליעזר דבר שלא שמע מרבו, נמצא שכל דבריו הם מדברי שמאי, לכן נקרא על שמו (ש"ת חת"ס או"ח קמח).

ואיתוהו מהאי רישא להאי רישא - הביאו את הסכין מבית שבראשו האחד של המבוי, לבית שבצידו השני (רש"י), שלדעת רבי שמעון התירו רבנן טלטול מבית למבוי לצורך מילה, והעמידו חכמים דבריהם במקום כרת' הוא רק לדעת רבנן, שלדעתם אסור לטלטל גם כלים ששבתו במבוי, ולכן חששו שהרואה שמתלטלים לצורך מצוה ילמד להתיר טלטול גם לצורך הרשות, אבל לדעת רבי שמעון שמונת לטלטל כלים ששבתו במבוי, לא אסרו חכמים לטלטל מהבית למבוי, כי הרואה יתלה שהכלי שבת במבוי (מהרש"א). ויש סוברים, שהאיזמל והתינוק שבתו במבוי (תוס' רא"ש; מהרש"א בדעת תוס', וכמובא לעיל ד"ה לכלים ששבתו, שפירש שנחלקו רש"י ותוס' בענין זה אם מותר לצורך המילה להוציא סכין ששבת בבית למבוי).

שלא ברצון רבי אליעזר דשרי אפלו ברשות הרבים, שאמנם אפשר להעביר את הסכין דרך גגות חצרות וקרפיות, ובמקום שאפשר לקיים שניהם אין עשה דוחה לא תעשה (קושיית תוס' בשם הרשב"א, ולא תירצוה), אולם גדר היתר מילה בשבת אינו 'דחוייה' אלא 'הותרה', ולכן דוחה גם כשאפשר לעשותה בהיתר ולקיים שניהם (רמב"ן, רשב"א וריטב"א לעיל ע"א. וראה באר יצחק או"ח יד ענף ג, שמקושיית תוס' מוכח שסוברים שהיא 'דחוייה'. וראה שם עוד שתיירץ כדברי הראשונים הנ"ל, אולם כתב שזהו דוקא לדברי רבי אליעזר הסובר שמכשירי מילה דוחים שבת אף שהיה יכול לעשותם מאתמול, וא"כ מוכח ששבת 'הותרה' אצל מילה).

ואחר קרפיות, קרפף ששטחו בית סאתים או פחות, הכל מודים שמוותר לטלטל בתוכו מקצה לקצה, ולדעת חכמים אסור להוציא מתוכו לקרפף של אחר, וכן לחצר או לגג, ואילו לדעת רבי שמעון מותר, משום שכל הגגות והחצרות והקרפיות נחשבים רשות אחת. ואף אם שטחו יותר מבית סאתים [שאסור לטלטל בו יותר מארבע אמות], מותר לטלטל הימנו לקרפף או לחצר בפחות מארבע אמות (רש"י). ואף שקרפף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה דינו ככרמלית, ואסור לטלטל מכרמלית לרשות היחיד (קושיית הרש"י והתוספת שבת [שעב, ג], שהקשו גם שרש"י סותר משנתו למה שכתב בעירובין צא, א, ע"ש), מכל מקום מותר לטלטל מתוכו לחצר שלא עירבה [דהיינו שבני החצר לא עירבו זה עם זה], משום ששניהם שווים בכך שהם רשות היחיד מדאורייתא ואסור לטלטל בתוכם מדרבנן [אכן, לחצר שעירבה אסור, שהרי דינה כרשות היחיד גם מדרבנן] [תורת רפאל ב, נג, וראה להלן ד"ה מה חצר, דעות אחרות לגבי טלטול בחצר שלא עירבה].

לכלים ששבתו בתוך ולא לכלים ששבתו בתוך הבית, שאם הכלים ששבתו בבית והוציאם לחצר בהיתר [כגון שעירבו בני החצר], אסור להוציאם לחצר חבירו אם לא עירבו זה עם זה (רש"י). וגם האיזמל לא שבת בבית, שאם לא כן גם לרבי שמעון היה אסור לטלטלו מחצר לקרפף (תוס'), ויש סובר, שלצורך מילה התירו גם אם האיזמל שבת בתוך הבית (מהרש"א בדעת רש"י, שלא פירש כתוס' שמדובר שהאיזמל שבת במבוי, וראה דבריו בבאור מחלוקתם). ■ להלכה, מילה דוחה שבת, אבל מכשיריה אינם דוחים, כיון שהיה אפשר לעשותם מבעוד יום. ולפיכך אין עושים בשבת סכין למול בה, ואין מביאים אותה ממקום למקום, ואפילו להוציא מהבית ולהביאה דרך גגות וחצרות או מבואות שלא עירבו - אסור [אבל אם שכח את הסכין בגג או בחצר, מותר להביאה מזה לזה, אפילו עירבו חצרות עם הבתים] (ראה בגמ' להלן) (שו"ע י"ד רסו, ב).

מבוי שלא נשתתפו בו, מהו לטלטל בכלו - האם מותר לטלטל בתוכו. אך להוציא מהחצר למבוי או מהמבוי לחצר, ודאי אסור (רש"י), כלומר, לדעת חכמים שחצר ומבוי הם שתי רשויות, הספק הוא רק בכלים ששבתו במבוי, שהרי אסור להוציא כל דבר מהחצר למבוי; ואילו לדעת רבי שמעון שחצר ומבוי הם רשות אחת, הספק הוא גם בכלים ששבתו בחצר, אבל לא בכלים ששבתו בבית, שהרי גם לדעתו אסור להוציאם מהחצר למבוי